

Jaarverslag  
Wiardi Beckman  
Stichting

**2005**

## Wiardi Beckman Stichting

Bezoekadres : Herengracht 105, 1015 BE Amsterdam  
Postadres : Postbus 1310, 1000 BH Amsterdam  
Telefoon : 020 - 551 21 55  
Fax : 020 - 551 22 50  
E-mail : [wbs@pvda.nl](mailto:wbs@pvda.nl)  
Website : [www.wbs.nl](http://www.wbs.nl)  
Postgiro : 30603

## Inhoud

1	De WBS in 2005: enkele hoofdlijnen	8
2	Werkzaamheden WBS-staf	14
2.1	Publicaties en conferenties	14
2.2	Internationale contacten	18
2.3	Diversen	21
3	Vaste werkgroepen en periodieken	26
3.1	Wergroepen	26
3.2	Socialisme & Democratie	27
3.3	Jaarboek	28
4	Den Uyl-leerstoe	32

## Bijlagen

		34
	Publicaties stafmedewerkers Wiardi Beckman Stichting	34
	PM Publicaties Wiardi Beckman Stichting	38

De Wiardi Beckman Stichting, het wetenschappelijk bureau van de Partij van de Arbeid, fungeert als intermediair tussen de werelden van de wetenschap en de sociaal-democratie. Ze draagt door studie en analyse bij aan de vernieuwing van programma's en beleid van de PvdA en is een vrijplaats voor debat over de koers van de sociaal-democratie.

**4** Een onafhankelijke positie van het bureau is daarvoor essentieel - wat ondersteunend werk voor de PvdA (zoals het schrijven van discussienota's voor partijcongressen, bijdragen aan de voorbereiding van verkiezingsprogramma's, advisering van de Tweede-Kamerfractie) allerminst uitsluit.

De wbs heeft een kleine staf van betaalde medewerkers. Ze is in belangrijke mate aangewezen op het werk van vrijwilligers uit de wereld van wetenschap, maatschappelijke organisaties en openbaar bestuur.

De stichting geeft haar doelstellingen op verschillende manieren gestalte. Ze organiseert seminars en conferenties; ondersteunt een aantal vaste werkgroepen en gesprekskringen; en publiceert, voor een deel in samenwerking met externe uitgeverijen, rapporten en andere uitgaven. Vaste uitgaven zijn het maandblad *Socialisme & Democratie* en het *Jaarboek voor het democratisch socialisme*. Aan de Universiteit van Amsterdam heeft de wbs de Dr. J.M. den Uyl-leerstoel ingesteld.

Onderdeel van de wbs vormt het Centrum voor Lokaal Bestuur, waarin alle lokale, regionale en provinciale bestuurders van de PvdA zijn georganiseerd. Het Centrum heeft een studieuze en adviserende taak en beoogt de communicatie tussen PvdA-bestuurders op de verschillende bestuursniveaus te bevorderen. Het geeft o.m. het maandblad *Lokaal Bestuur* uit.

De wbs ontvangt overheidssubsidie, gekoppeld aan het aantal Kamerzetels van de PvdA, en financiële steun van de PvdA zelf. Daarnaast steunen vele individuele PvdA-leden de wbs door middel van een jaarlijkse gift of donatie.

Het bestuur van de wbs wordt uitgeoefend door een curatorium, benoemd door het bestuur van de PvdA. De directeur is adviserend lid van het partijbestuur.

## **1 De wbs in 2005: enkele hoofdlijnen**

## 1 De wbs in 2005: enkele hoofdlijnen

8

Het wbs-programma van 2005 kende een drietal zwaartepunten: de verzorgingsstaat, Europa en cultuurpolitiek. Belangrijke thema's voor de sociaal-democratie, met een aantal onderlinge raakvlakken.

Op het terrein van de verzorgingsstaat werd een drietal publicaties uitgebracht. Romke van der Veen schreef een prikkelend essay, 'Nieuwe vormen van solidariteit'. De brede verzorgingsstaat moet blijven, luidt zijn stelling, maar anders worden georganiseerd. Hij pleit voor verkleining van de schaal waarop voorzieningen zijn georganiseerd; een duidelijker omschrijving van rechten en plichten en van de toegangsvoorwaarden; meer nadruk op eigen verantwoordelijkheid. Verder bracht de wbs een tweetal bundels uit: één (in samenwerking met De Burcht in Amsterdam) over de algemene richting waarin de verzorgingsstaat zich moet bewegen (met bijdragen van onder meer Paul de Beer, Anton Hemerijck en Coen Teulings); en één over de sociale zekerheid. Laatstgenoemde bundel, een gezamenlijke uitgave van de wbs en de PvdA-Tweede Kamerfractie, en het boek van Van der Veen stonden centraal op een in april in Amsterdam gehouden conferentie.

De Europese dimensie van het beleid en het debat m.b.t. de verzorgingsstaat vormde, tenslotte, het onderwerp van een Engelstalige boekuitgave, 'Public Discourse and Welfare State Reform'. Het boek werd gepubliceerd in samenwerking met de Duitse Friedrich-Ebert-Stiftung en het Oostenrijkse Karl Renner Instituut, en is het product van debatten die in het mede door de wbs opgezette netwerk van progressieve denktanks in Europa tussen wetenschappers en politici zijn gevoerd. Frans Becker en René Cuperus schreven een artikel in de bundel onder de titel 'Welfare state blues. Thirty years of reform policy in the Netherlands'.

Veel aandacht in het wbs-programma kreeg daarnaast de Europese Unie. Zich bewust van de verschillen van mening binnen de Partij van de Arbeid over het al dan niet aanvaarden van de voorgestelde EU-Grondwet, belegde de wbs enkele weken vóór het in mei gehouden referendum een druk bezocht publiek debat over deze kwestie. Tweede-Kamerlid Frans Timmermans (voorzitter van de Grondwet) en wetenschapper, columnist en PvdA-lid Ronald Plasterk (neigend naar afwijzing) gingen met elkaar in discussie. Een algemene inleiding over de ins en outs van de Grondwet werd gehouden door Jan Rood van Instituut Clingendael. Over de uitslag van het referendum en de consequenties voor de Nederlandse en de Europese politiek belegden we vervolgens in juni in Amsterdam een klein infor-

meel beraad met een gezelschap wetenschappers, politici en publicisten. Verder werd door de wbs meegewerkt aan een nota die de PvdA naar aanleiding van het 'nee' tegen de EU eind 2005 uitbracht..

Daarnaast schreef René Cuperus (onder meer in *Socialisme & Democratie* en in *NRC Handelsblad*) een aantal kritische artikelen over de toetreding van Turkije tot de Europese Unie. Het debat over dit onderwerp, zo luidde zijn stelling, moet niet aan rechtse populistten als Geert Wilders worden overgelaten. Toetreding van Turkije is voor de PvdA te veel een vanzelfsprekendheid geworden. De problematische kanten (alleen al het gewicht dat dit land op grond van zijn bevolkingsomvang in de EU zal krijgen) verdienen veel meer aandacht. Cuperus' artikelen leidden tot een serie PvdA-bijeenkomsten, waarop het door hem gevraagde debat inderdaad van de grond kwam.

Cultuurpolitiek, tenslotte, vormde een derde rode draad in de activiteiten van de wbs in 2005. Ze was het onderwerp van een reeks beschouwingen in het wbs-Jaarboek over de waarde van kunst en kunstzinnige vorming; over thema's als cultuurspreiding, cultuur in de multiculturele samenleving en kunst en nieuwe media; en over de recente geschiedenis van het cultuurbeleid en de rol van de politiek. Verder verscheen een meer specifieke studie over een belangrijk cultuurpolitiek thema, het omroepbeleid: 'De publieke omroep verdient beter', geschreven door PvdA-Kamerlid Martijn van Dam, Frans Becker en René Cuperus. Op basis van de voorstellen in het rapport, bedoeld als 'alternatief voor de liefdeloze sloopplannen van de huidige coalitie', heeft de PvdA tijdens het Kamerdebat over het omroepbeleid positie gekozen.

Een sterke cultuurpolitieke inslag had tenslotte ook de grote conferentie die de wbs in februari organiseerde over het thema 'links en de moraal'. De socioloog Jan Willem Duyvendak verkende de mogelijkheden van een vrijzinnig gemeenschapsdenken ('lichte gemeenschappen'); Gabriël van der Brink hield een pleidooi voor een 'links beschavingsoffensief'; en wbs-directeur Paul Kalma benadrukte het onverminderd belang van het solidariteitsbeginsel voor de sociaal-democratie, zoals uitgewerkt in zijn boek 'Links, rechts en de vooruitgang'. In werkgroepverband werden vervolgens tal van moreel geladen politieke thema's (van het 'humanitaire interventionisme' tot de verhouding tussen geloof en politiek) besproken. Een debat over links en de moraal tussen Femke Halsema en Wouter Bos sloot de bijeenkomst af.

Het programma van de wbs beperkte zich niet tot de hier beschreven thema's. In 2005 verschenen verder, onder meer, uitgaven over onderwijsbeleid en over de

organisatie van de (rijks)overheid. Met zusterinstituten elders in Europa werd intensief samengewerkt. wbs-medewerkers leverden een groot aantal bijdragen aan het publiek debat in dag-, week- en maandbladen. Ons maandblad *Socialisme & Democratie*, met wbs-staflid Mare Faber als nieuwe eindredacteur, sneed tal van relevante politieke thema's aan (van de wijze waarop 'poldermoslims' hun weg zoeken in de Nederlandse samenleving tot het internationale landbouwbeleid; van de stand van zaken in Oost-Europa ('tien jaar na Dayton') tot Bert de Vries' harde kritiek op zijn eigen CDA - die de PvdA zich misschien ook zou moeten aantrekken).

Vanaf eind 2004 zijn door bestuur en staf van de wbs (onderling en met de leiding van de PvdA) gesprekken gevoerd over programma en werkwijze van de wbs - en in het bijzonder over de grotere plaats die de wbs zou kunnen innemen voor beleidsgerichte, op de directe behoefte van de Tweede-Kamerfractie toegesneden studies. Daarover zijn - onder erkenning van de andere (verkenkende en kritische) functies die de wbs te vervullen heeft - nadere afspraken gemaakt. Ze hebben onder meer geleid tot het al genoemde wbs-rapport over omroepbeleid. Een publieke botsing tussen de PvdA-leiding en de directeur van de wbs, vanwege een kritisch artikel van zijn hand ('Zelfgenoegzaamheid is bedreiging voor PvdA') heeft de aldus geïntensiveerde samenwerking niet in de weg gestaan.

### **In 2005 publiceerde de wbs de volgende boekuitgaven:**

- Sj. Karsten/W. Meijnen, *Leergeld. Sociaal-democratische onderwijsbeleid in een tijd van nieuwe verschillen. Met commentaren van M. Hamer, E. Helder, E. Hooge, P. de Rooy, J. Tichelaar en A. Verlaan*, Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting;
- F. Becker/R. Cuperus/M. van Dam, 'De publieke omroep verdient beter. Een toekomstplan van de PvdA', Amsterdam, Wiardi Beckman Stichting;
- R. van der Veen, *Nieuwe vormen van solidariteit. Sociaal-democratische beginselen en de verzorgingsstaat*, Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting;
- P. de Beer/J. Bussemaker/P. Kalma (red.), *Keuzen in de sociale zekerheid*, Amsterdam, De Burcht/Wiardi Beckman Stichting;
- J. Bussemaker/P. Kalma/M. van Leeuwen (red.), *Zonder visie geen toekomst. Zeven bijdragen over de verzorgingsstaat*, Amsterdam, Tweede-Kamerfractie PvdA/Wiardi Beckman Stichting;
- T. Horrevorts/R. Pans, Kerndepartementen. *Een nieuwe overheid - ook aan de top. Met commentaren van E. Brinkman, M. Sint, Ed van Thijn, R. in 't Veld en J. de Vries*, Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting;
- F. Becker/W. van Hennekeleer (red.), *Cultuurbeleid. WBS jaarboek 2005*,



Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting;

- V.A. Schmidt a.o., *Public discourse and welfare state reform. The social democratic experience*, Mets & Schilt/Forum Scholars for European social democracy.

Verder werd de uitgave van de afdeling New York van de Partij van de Arbeid, *Kaaskoppen en witte wijn. Nog meer Amerikaanse toestanden*, redactioneel en financieel ondersteund.

11

### **Curatorium en staf**

Per 31 december was het curatorium als volgt samengesteld: J. Cohen (voorzitter), H. Fernandes Mendes, F. Heemskerk, C.A. de Kam, B. Koenders, J. Klijnsma, P. Meurs, R. van der Veen, H. Verbruggen, J. de Vries, S. de Waal, M. van Zuijlen. Het curatorium kwam in 2005 vijf maal bijeen. Het penningmeesterschap van de wbs, gekoppeld aan het lidmaatschap van het PvdA-bestuur, werd tot het eind van het jaar vervuld door Steven de Waal. Begin 2006 werd hij opgevolgd door Arnold Jonk.

Op 31 december bestond de staf van de wbs uit de volgende medewerkers:  
Frans Becker, wetenschappelijk medewerker en adjunct-directeur (35 uur);  
René Cuperus, wetenschappelijk medewerker (35 uur);  
Khadija El majdoubi, projectmedewerker Wiardi Beckman Academie (28 uur)  
Mare Faber, wetenschappelijk medewerker en eindredacteur van s&d (28 uur);  
Mieke Groen, medewerker bibliotheek (4 uur);  
Fleur Imming, medewerker s&d en website (28 uur)  
Paul Kalma, directeur (35 uur);  
Vera van Lingen, secretariaatsmedewerker (32 uur);  
Markha Valenta, projectmedewerker Wiardi Beckman Academie (25 uur).

Khadija El majdoubi en Markha Valenta werden in het najaar van 2005 aangesteld om de Wiardi Beckman Academie 2006 voor te bereiden. Karima Arichi, werkzaam bij de wbs tot 1 juli 2005, was wegens ziekte niet in staat om het project 'integratie en emancipatie' af te ronden. Mei Ling Liem was vanaf het najaar van 2004 tot het voorjaar van 2005 als projectmedewerker werkzaam ten behoeve van de conferentie 'Links en de moraal'.

In dienst van de wbs waren, naast de eerdergenoemden, de medewerkers van het Centrum voor Lokaal Bestuur. Zie voor de werkzaamheden van het Centrum in 2005 en de samenstelling van bestuur en staf het afzonderlijk verschenen jaarverslag.

## **Financiën**

Met de verhoging van de overheidssubsidie voor politieke partijen in 2005 nam ook de subsidie voor politiek-wetenschappelijke instituten toe. Dit stelde de wbs in staat om, als aanvulling op de vaste stafcapaciteit, extra medewerkers op projectbasis aan te stellen. Daarnaast leverde de jaarlijkse donateursactie onder PvdA-leden, net als in voorgaande jaren, een aanzienlijke bijdrage aan de inkomsten van de wbs. In 2005 ontving de wbs van T. van Rij uit Leiden een donatie van meer dan 500,00 euro.

## **2** Werkzaamheden wBS-staf

## 2 Werkzaamheden WBS-staf

### 2.1 Publicaties en conferenties

#### 14 *Verzorgingsstaat*

Op 1 april belegde de WBS samen met de Burcht in Amsterdam een conferentie over de sociale zekerheid. Twee WBS-publicaties werden op die bijeenkomst gepresenteerd:

Romke van der Veen, 'Nieuwe vormen van solidariteit. Sociaal-democratische beginselen en de verzorgingsstaat'. Van der Veen hield, op basis van het boek, de hoofdinleiding op de conferentie. Hij keert zich in zijn essay tegen de opkomende neiging om de verzorgingsstaat hooguit als een stelsel van aanvullende voorzieningen, voornamelijk toegankelijk voor 'wie het echt nodig heeft', op te vatten. De PvdA, zo luidt de strekking van zijn betoog, zal de breed toegankelijke, 'universele' verzorgingsstaat moeten blijven verdedigen. De grote uitdaging ligt elders, nl. in een andere organisatie van de solidariteit: verkleining van de schaal waarop voorzieningen zijn georganiseerd; een duidelijker omschrijving van rechten en plichten en van de toegangsvoorwaarden; meer nadruk op eigen verantwoordelijkheid - ook op gevoelige terreinen als werkloosheid en arbeidsongeschiktheid; Paul de Beer/Jet Bussemaker/Paul Kalma (red.), 'Keuzen in de sociale zekerheid'. Met bijdragen van Paul de Beer, Kees Goudswaard, Anton Hemerijck, Trudy Knijn, Kees Korevaar en Coen Teulings. In deze bundel zijn de inleidingen samengebracht die op drie voorbereidende werkconferenties, in het najaar van 2004 en het voorjaar van 2005, zijn gehouden.

Op de bijeenkomst op 1 april werden bijdragen geleverd door, onder meer, Kees Korevaar en Anton Hemerijck. Vervolgens vond een forumdiscussie plaats, onder leiding van Pieter Hilhorst, met medewerking van: Henk van der Kolk (voorzitter FNV Bondgenoten; co-auteur 'Balie-manifest'), Han Noten (voorzitter Eerste Kamerfractie PvdA; voorzitter PvdA-commissie verzorgingsstaat), Janneke Plantinga (Universiteit Utrecht en Rijksuniversiteit Groningen; lid GroenLinks-commissie sociale zekerheid), Josine Westerbeek (vice-voorzitter CNV; betrokken bij CNV-studies over de verzorgingsstaat). Hans Kamps sloot de conferentie af.

In de loop van april verscheen nog een tweede bundel artikelen over de toekomst van de sociale zekerheid, tot stand gekomen in samenwerking met de Tweede-Kamerfractie van de PvdA: Jet Bussemaker/Paul Kalma/Martin van Leeuwen (red.), 'Zonder visie geen toekomst. Zeven bijdragen over de verzorgings-

staat'. Met bijdragen van Jet Bussemaker, Frauke van Iperen, Martin van Leeuwen, Erna Hooghiemstra, Hans Kamps, Kick van der Pol, Ton Heerts en Dik Wolfson. De bundel werd o.a. besproken op het Politiek Forum van de PvdA op 11 juni en stond ook in FNV-verband ter discussie.

Alle drie hier genoemde uitgaven dienden voorts als input voor het werk van de twee PvdA-commissies die zich in de tweede helft van 2005 over de verzorgingsstaatproblematiek bogen: de commissie-Noten en de commissie-De Vries.

### ***Omroep politiek***

In september verscheen een wbs-rapport over mediapolitiek, 'De publieke omroep verdient beter. Een toekomstplan van de PvdA', geschreven door PvdA-Kamerlid Martijn van Dam, Frans Becker en René Cuperus. Het is de eerste van een serie beleidsgerichte studies die de wbs op verzoek van de Tweede-Kamerfractie van de PvdA, maar voor eigen verantwoordelijkheid, gaat verzorgen.

Het rapport is bedoeld als 'alternatief voor de liefdeloze sloopplannen van de huidige coalitie'. 'De publieke omroep is (ons) te dierbaar.' Maar pas op, vervolgen de auteurs: de PvdA kiest allesbehalve voor de status quo. 'Er moeten nu echt wissels om in Nederland. Er moeten beslissende stappen worden gezet om uit de langdurige impasse tussen Den Haag en Hilversum te geraken.' De publieke omroep, zo stellen ze onder meer voor, moet drie zenders gaan omvatten. Een Raad van Bestuur definieert het profiel van elke zender. 'Voor het programmeren van de netten wordt een concessie verleend per zender. De bestaande omroepen krijgen nog één kans om dit model tot een succes te maken. Ze kiezen het net waar ze zich thuis bij voelen en fuseren met de overige omroepen tot een netwerkorganisatie.'

Op basis van de voorstellen in het rapport heeft de PvdA tijdens het Kamerdebat tegen de voorstellen van het kabinet geopponeerd. Het ligt in de bedoeling het alternatieve PvdA-plan, in de aanloop naar de komende Tweede-Kamerverkiezingen, in overleg met betrokkenen en deskundigen in en buiten de PvdA, nog verder aan te scherpen.

### ***Links en de moraal***

Op 26 februari vond in het Academiegebouw in Utrecht de wbs-conferentie 'Links en de moraal' plaats. Het plan voor de bijeenkomst ontstond in overleg met Jan Willem Duyvendak (Universiteit van Amsterdam; co-auteur van de bundel 'Kiezen voor de kudde') en Gabriël van den Brink (werkzaam bij het nizw; schrijver van een voorstudie voor het WRR-rapport over normen en waarden). Vanuit de wbs gezien diende de bijeenkomst mede als extra impuls voor het lopende debat

over beginselen in de PvdA - en als follow-up van Paul Kalma's eind 2004 verschenen boek 'Links, rechts en de vooruitgang'

Peter van Lieshout (WRR) trad als dagvoorzitter op. 's Morgens hield Ido de Haan (hoogleraar politieke geschiedenis van de Universiteit Utrecht) een inleiding over 'het ethisch reveil in de Nederlandse politiek: een terugblik'. Jan Willem Duyvendak lichtte zijn vooraf toegestuurde bijdrage over 'de waarde van lichte gemeenschappen' toe, gevolgd door reacties van Baukje Prins (docent sociale filosofie Rijksuniversiteit Groningen) en Kees Klop (bijzonder hoogleraar ethiek van de politieke praktijk, Radboud Universiteit Nijmegen). In werkgroepverband werd gesproken over:

- het geloof als taboe van links (inleider: Bas van Stokkom, Universiteit van Amsterdam);
- morele vorming en burgerschap in het onderwijs (inleider: Wim Meijnen, hoogleraar onderwijskunde aan de Universiteit van Amsterdam);
- moraal in de internationale politiek (inleider: Andre Gerrits, verbonden aan het Europa Instituut van de Universiteit van Amsterdam);
- ethiek in de onderneming: minimum- en maximuminkomen (inleiders: Trinus Hoekstra, directeur van DISK, en Bram Rutgers van der Loeff, VNO-NCW);
- moraal in het publiek domein (inleider: Herman Vuijsje, socioloog en publicist);
- vrouwen en de multiculturele samenleving: emancipatie binnen de Islam? (inleider: Nahed Selim, publiciste en auteur van o.a. het boek 'De vrouwen van de profeet')
- abortus en euthanasie: immateriële kwesties in de Nederlandse politiek (inleider: James Kennedy, hoogleraar nieuwste geschiedenis aan de Vrije Universiteit).

's Middags hield Gabriël van den Brink een (eveneens eerder op schrift verspreid) pleidooi voor 'een nieuw beschavingsoffensief', met commentaar van Wouter Bos en Marcia Luyten (journaliste en ondertekenaar van het Waterlandmanifest). Paul Kalma sprak, op basis van zijn boek, over 'Solidariteit. De morele grondslag van linkse politiek'; co-referaten werden gehouden door Femke Halsema (voorzitter Tweede-Kamerfractie GroenLinks) en Aafke Komter (hoogleraar vergelijkende studies van maatschappelijke solidariteit aan de Universiteit van Utrecht). De bijeenkomst werd afgesloten met een debat met Femke Halsema en Wouter Bos en een overdenking van de filosoof Marjolein Februari.

Mei Ling Liem nam als tijdelijk wbs-medewerker een groot deel van de organisatorische en inhoudelijke voorbereiding van de conferentie voor haar rekening.

In het april-nummer van *Socialisme & Democratie* werden de bijdragen van De Haan, Duyvendak, Van den Brink, Februari en Kalma gepubliceerd - met een samenvatting van de gevoerde discussie van de hand van Liem.

### **Onderwijsbeleid**

Eind maart verscheen onder redactie van Frans Becker en Angelina Scalzo (Kenniscentrum PvdA) 'Leergeld. Sociaal-democratische onderwijspolitiek in een tijd van nieuwe verschillen'. Het boek, uitgegeven door Mets & Schilt, bevat een gelijknamig essay van de onderwijskundigen Sjoerd Karsten en Wim Meijnen (SCO-Kohnstamm Instituut), gevolgd door bijdragen van Mariëtte Hamer, Eric Helder, Edith Hooge, Piet de Rooy, Jacques Tichelaar en Ankie Verlaan. Het stuk van Karsten en Meijnen bouwt voort op een eerdere bijdrage van hun hand aan het onderwijscongres dat het PvdA-Kenniscentrum in 2004 organiseerde. De auteurs ontvouwen, voortbouwend op de resultaten van onderwijskundig onderzoek, een breed perspectief op een toekomstig onderwijsstelsel. Zij gaan daarbij lastige keuzen niet uit de weg (meer gerichte achterstandsbestrijding; latere selectie in het onderwijs, de relatie tussen schaalverkleining en burgerschapsvorming; aanpassing van artikel 23 van de Grondwet). Met het boek hoopt de WBS een nieuwe impuls te geven aan de discussie over onderwijspolitiek in en rond de PvdA.

Op 29 maart werd de uitgave in Den Haag gepresenteerd. Wim Meijnen lichtte zijn met Karsten geschreven bijdrage toe; hetzelfde deden Tweede Kamerlid Mariëtte Hamer en organisatieadviseur Edith Hooge. De Haagse PvdA-wethouder Pierre Heijnen gaf een eerste reactie. 's Avonds vond in Rotterdam een debat plaats naar aanleiding van het boek (in het kader van de maandelijkse Oppositie-debatten van de PvdA).

### **Organisatie van de overheid**

VNG-directeur Ralph Pans en organisatieadviseur Ton Horrevorts schreven voor de WBS een korte en krachtige nota over de reorganisatie van de rijksdienst. Het is een helder, interessant pleidooi voor de vorming van kerndepartementen. De auteurs willen teruggrijpen op de 'vernieuwende en uitvoerbare' ideeën die indertijd door de commissie-Wiegel op tafel zijn gelegd. 'Hoofdlijnen van een duidelijke en systematische visie zijn voor ons: geen grootscheepse departementale indeling, vorming van kleine kerndepartementen, oplossen van het coördinatieprobleem binnen de overheid, uitbouw van de Algemene Bestuursdienst en werken aan herstel van het vertrouwen in en binnen de overheid.' Uitvoering van overheidstaken wordt ondergebracht in Zelfstandige Uitvoerende Organen, waar-

voor een wettelijke regeling zal gelden. Verder bepleiten Pans en Horrevorts o.a. beperking en sanering van het aantal toezichhoudende instanties.

In overleg met hen is een aantal deskundigen - in en buiten de PvdA - om een reactie gevraagd: Elco Brinkman, Marjanne Sint, Ed van Thijn, Roel in 't Veld en Jouke de Vries. Op 2 juni werd de uitgave, 'Kerndepartementen. Een nieuwe overheid - ook aan de top', uitgegeven bij Mets & Schilt, in Den Haag gepresenteerd. De auteurs lichtten hun stellingname toe. Daarna discussieerden - onder voorzitterschap van Frans Becker - Ralph Pans en Marjanne Sint. Klaas de Vries nam (als vervanger van Wouter Bos) het eerste exemplaar in ontvangst en gaf een eerste reactie op de publicatie.

## 2.2 Internationale contacten

### *Forum Scholars for European Social Democracy*

Het Forum Scholars for European Social Democracy is een ontmoetingplaats voor progressieve wetenschappelijke bureaus en denktanks in Europa, indertijd opgezet door de wbs in samenwerking met de Duitse Friedrich-Ebert-Stiftung en het Oostenrijkse Renner Instituut. Het Forum organiseert jaarlijks een internationale conferentie en kent een serie gemeenschappelijke boekuitgaven.

Van 10 tot 12 november vond in Wenen de jaarlijkse conferentie van het Forum plaats. Het Renner Instituut nam de organisatie voor zijn rekening. De conferentie had voor het Renner Instituut een speciale betekenis omdat ze tegelijkertijd de opening vormde van een nieuwe conferentielocatie.

Het thema van de conferentie was: *The EU, a Global Player?*, onderverdeeld in:

- *The EU - a global economic player?*
- *Common European values. Myths and reality*
- *EU - Hard power, soft power?*
- *The EU - A global political player?*

Vanzelfsprekend verleenden de uitkomsten van het Franse en het Nederlandse referendum een speciale betekenis aan dit thema - en kwamen de achtergronden van het Non en Nee uitgebreid aan bod.

Het niveau van inleidingen en debat was hoog. Sprekers - academici en politici uit een groot aantal landen - waren onder meer Alfred Gusenbauer, Allan Larsson en Maria Joao Rodrigues, Stefan Collignon en Patrick Diamond, Margaret Blunden en Wolfgang Merkel, Dariusz Rosati en Maria Berger, Anatol Lieven en Jan Marinus Wiersma, William Pfaff en Hannes Swoboda. Namens de wbs waren René Cuperus, Mare Faber en Frans Becker aanwezig. De eerste trad op als inlei-



der, de laatste opende de bijeenkomst en trad op als moderator.

Het boek *Public Discourse and Welfare State Reform*, opbrengst van een vorige conferentie, werd bij deze gelegenheid in Wenen gepresenteerd. Zijn de hervormingen die de Europese verzorgingsstaten de afgelopen periode hebben ondergaan, toereikend, zo luidt de vraag, die aan de bundel ten grondslag ligt. 'Do they provide the social answer to a new knowledge-intensive service economy, in the same way the classic welfare states were the answer to the industrial economy? Must the adaptations even go further, as Wim Kok advised the European Union? ( ). Alternatively, do EU citizens really want this all? Do they feel that the adaptations have already gone too far, particularly in light of a new polarisation in income, wealth, education and position on the labour market?' Het boek bevat bijdragen van wetenschappers als Vivien A. Schmidt, Peter Robinson, Thomas Meyer, Paolo Borioni, Stephan Day en Emma Reynolds. Frans Becker en René Cuperus schreven een artikel onder de titel 'Welfare state blues. Thirty years of reform policy in the Netherlands'. De eindredactie van de uitgave was in handen van Frans Becker.

Van de conferentie in Wenen zal opnieuw een boek worden gemaakt met de belangrijkste inleidingen.

### ***IPPR- project over publieke diensten en de verzorgingsstaat***

Peter Robinson van IPPR, waarmee de wbs reeds eerder samenwerkte, onder meer in het Forum, beoogt een internationaal project op te zetten over de toekomst van publieke diensten. In het kader daarvan organiseerde het Londense instituut op 17 en 18 februari een seminar met onderzoekers en financiers over dit samenwerkingsproject. Vanuit en namens de wbs waren Romke van der Veen, Bart van Riel en Frans Becker aanwezig. Daarnaast namen enkele andere onderzoekers (waaronder Janneke Plantenga en Jeroen Huisman uit Nederland), vertegenwoordigers van IPPR en van de Nuffield Foundation, de Zweedse Bank en de Volkswagen Stiftung aan de bijeenkomst deel.

Tijdens de bespreking bleek een duidelijke belangstelling bij onderzoekers en financiers om een dergelijk - Het Kanaal-overbruggend - project op te zetten; tegelijkertijd bleek ook dat belangrijke vragen over doelstelling en richting van het project nog onvoldoende beantwoord konden worden. Voorlopige conclusie: een buitengewoon interessant project, maar wel een samenwerkingsverband dat tal van aanlooppromen blijkt te kennen. De wbs zelf zal overigens hooguit vanaf de zijlijn bij dit project betrokken zijn. De belangrijkste rol is weggelegd voor de betrokken onderzoekers.

### *Spring Retreat op Warren House, Policy Network*

Op 11 en 12 maart organiseerde Policy Network, een internationale netwerkorganisatie die dichtbij New Labour staat, haar jaarlijkse bijeenkomst in Warren House. Het is een bijeenkomst waar (oud)politici, wetenschappers en beleidsadviseurs samenkomen om de progressieve politiek van nieuwe impulsen te voorzien.

**20** Naast meer algemene inleidingen over de positie van de sociaal-democratie in Europa, Zuid-Afrika en de VS, door Mandelson, Schultz, Strauss-Kahn, Boorstin, Amato, Pahad en Asmus, werden werkgroepbijeenkomsten gehouden over *democratic renewal, development policies and Millennium goals* en *demographic challenges*. Wouter Bos was keynote-spreker over *new challenges to solidarity and opportunity*. Algemene indruk: een goed, prikkelend verhaal van Bos; verder een sterk naar binnen gekeerd Europa. Nieuwe inspiratie lijkt voorlopig niet zozeer uit Frankrijk en Duitsland, maar eerder uit de VS te moeten komen.

Michiel van Hulst - vice-voorzitter van Policy Network - maakte de oprichting bekend van een netwerk van jonge progressieve politici dat onder de paraplu van Policy Network zal gaan werken. Namens de WBS waren Frans Becker en René Cuperus aanwezig.

### *Bijeenkomst van Policy Network en WBS in Amsterdam*

Over de modernisering van het Europese sociale en economische model organiseerden het Britse Policy Network en de Wiardi Beckman Stichting op 3 en 4 november in Amsterdam een debat-annex-seminar. Het programma vormde onderdeel van een reeks bijeenkomsten die Policy Network met zusterorganisaties op verschillende plaatsen in Europa organiseerde - mede in het kader van het Britse voorzitterschap van de Europese Unie.

Het Europese verzorgingsstaatmodel, dat onverminderd op grote steun van de Europese bevolking mag rekenen, staat onder druk, zo luidde de algemene probleemstelling. Globalisering, demografie, immigratie maken aanpassingen noodzakelijk: 'The world does not owe Europe a living', zoals Anthony Giddens, één van de voormannen van Policy Network, het uitdrukte. Hoe sociaal is Europa eigenlijk en hoe sociaal kan het blijven? En hoe goed presteert Europa economisch? Hoe reëel is de Lissabon-doelstelling om van Europa de sterkste en meest competitieve economie te maken?

Het eerste deel van het Amsterdamse programma bestond uit een publiek debat in De Balie te Amsterdam, op 3 november. Giddens ging daar in discussie met Wolfgang Merkel, hoogleraar aan het Wissenschaftszentrum in Berlijn; Roger Liddle, voormalig politiek adviseur van Tony Blair en nu stafid bij Peter Mandelson (Eurocommissaris voor handel); Grete Faremo, voormalig minister in Noorwegen

en nu werkzaam voor Microsoft; en Wouter Bos. Voorzitter was Jos de Beus.

Op 4 november vonden in Amsterdam twee besloten seminars plaats, met medewerking van Britse en Nederlandse experts en een aantal PvdA-Kamerleden. Het eerste seminar richtte zich op de nieuwe sociale agenda: 'a progressive approach to welfare state reform, at national and European level'. Inleidingen werden gehouden door Patrick Diamond (lid beleidsstaf Tony Blair), Jet Bussemaker en Anton Hemerijck. Voorzitter was Anthony Giddens.

Het tweede seminar had de nieuwe economische agenda tot onderwerp: 'a progressive approach to strong business and a strong economy'. Aan de hand van bijdragen van Paul Tang (Ministerie van EZ), Ben Dankbaar (hoogleraar arbeids-sociologie in Nijmegen) en de Duitse wetenschapper Alex Heitmüller (London Business School) werd over het onderwerp gedebatteerd onder leiding van Frans Becker.

De tweedaagse was vergelijkbaar met de bijeenkomst(en) die Policy Network en WBS in mei 2004 in Amsterdam over het thema 'diversiteit en solidariteit' belegden. De uitwisseling werd als zeer vruchtbaar ervaren. Voor de publieksbijeenkomst bestond grote belangstelling (voor wie geen toegang had was het debat op internet te volgen).

### **2.3 Diversen**

#### *Debat over EU-Grondwet*

Om het debat over de Europese Grondwet ook binnen de PvdA een krachtige impuls te geven, organiseerde de WBS op 12 mei in Felix Meritis in Amsterdam een debat tussen Tweede-kamerlid Frans Timmermans (voorzitter van de Grondwet) en wetenschapper, columnist en PvdA-lid Ronald Plasterk (neigend naar afwijzing). Een algemene inleiding over de ins en outs van de Grondwet werd gehouden door Jan Rood van Instituut Clingendael. De bijeenkomst, bezocht door zo'n 200 deelnemers, stond onder voorzitterschap van Mark Kranenburg, redacteur van *NRC-Handelsblad*.

Over de uitslag van het referendum en de consequenties voor de Nederlandse en de Europese politiek belegden we op 16 juni in Amsterdam een klein informeel beraad met een gezelschap wetenschappers, politici en publicisten die in het debat over Europa en het referendum van zich hebben laten horen. Verder werd door de WBS, in de persoon van René Cuperus, meegewerkt aan de voorbereiding een debat over 'Europa' in de PvdA. Cuperus publiceerde met Frans Becker op de WBS-website een bijdrage aan het Nederlandse debat over de Grondwet.

### *Jaarboek over Rotterdam in discussie*

Op 25 januari vond in Rotterdam, op initiatief van de PvdA-gemeenteraadsfractie, een bijeenkomst plaats, gewijd aan 'Rotterdam. Het Vijfentwintigste jaarboek voor het democratisch socialisme'. Aan de discussie namen gemeenteraads- en deelraadsleden, wethouders uit deelgemeenten, PvdA-bestuurders en enkele auteurs (Marijke Linthorst, Robert Kloosterman, Joost Schrijnen, Carlo van Praag, Arnold Reijndorp, Frans Becker) deel. Voorzitter was Jantine Kriens.

### *Amerikaanse toestanden (2): 'Kaaskoppen en zoete wijn'*

Op verzoek van de afdeling New York van de PvdA heeft de wbs opnieuw medewerking verleend, in termen van financiering en eindredactionele hulp, aan een bundel korte artikelen, geschreven en samengesteld door leden van genoemde afdeling. Onderwerp: navolgenswaardige Amerikaanse voorbeelden op het gebied van (vooral) de lokale politiek, in het bijzonder de stad New York. De publicatie wordt afgesloten met een interview met Lodewijk Asscher.

De presentatie vond plaats in New York. De eerste exemplaren werden uitgereikt aan Ruud Koole en Hans Agterberg van het landelijk PvdA-bestuur. In de herfst volgde een aantal PvdA-bijeenkomsten in het land (Nederland!), waarop afdelingsleden de uitgave kwamen toelichten. De eindredactionele begeleiding was in handen van Fleur Imming.

### *Corporate governance*

Op 5 september belegde de wbs in Amsterdam een informele, besloten bijeenkomst over corporate governance in de marktsector. Het idee voor de bijeenkomst ontstond in overleg met PvdA-Eerste-Kamerlid Trude Maas, naar aanleiding van de nieuwe wetgeving die het kabinet op dit terrein in voorbereiding heeft. Uitgenodigd waren, naast enkele PvdA-politici, vertegenwoordigers van andere wetenschappelijke bureaus en enkele deskundigen die indertijd bij de voorbereiding van de wbs-publicatie 'Ondernemen of overnemen. Corporate governance en de sociaal-democratie' (2001) betrokken waren. Publicist en ondernemer Donald Kalff hield een inleiding over corporate governance in Europees verband.

### *De maatschappelijke onderneming*

Op 1 februari organiseerde het Kenniscentrum van de PvdA, in samenwerking met de wbs, een expertmeeting over de maatschappelijke onderneming. Pauline Meurs hield een inleiding naar aanleiding van het WRR-rapport over maatschappelijke dienstverlening; Margo Vliegthart blikte vooruit op het SER-advies 'Ondernemerschap in de publieke dienstverlening'. Voorzitter was Steven de

Waal. De bijeenkomst was mede belegd ten behoeve van de PvdA-commissies die in 2005 zouden rapporteren over de gezondheidszorg resp. de volkshuisvesting. Aan het gesprek namen Kamerleden, commissieleden en vertegenwoordigers uit het veld, w.o. ook het hoger beroepsonderwijs, deel.

Later in 2005 besteedde *Socialisme & Democratie* uitvoerig aandacht aan het thema. Analyserende en polemische artikelen werden afgewisseld met interviews met direct betrokkenen in de diverse sectoren (onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijk werk, woningbouw). Centrale vragen waren: hoe verhoudt het huidige debat over public governance, maatschappelijk middenveld e.d. zich tot de oplossing van concrete maatschappelijke problemen; en: in welke mate klinken in de discussie over vormgeving en verantwoordelijkheidsverdeling in de publieke sector traditionele politieke meningsverschillen (tussen liberalen, christen-democraten en socialisten) door?

Begin 2006 werd deze s&D-serie afgesloten met een bijdrage van de themareducteuren: Mare Faber, Edith Hooge, Paul Kalma en Marijke Linthorst.

### *Energiebeleid*

De werkgroep energie onder leiding van Egbert Boeker die in 2004 het wbs-inter-netrapport 'Energieopties voor de 21e eeuw' publiceerde, heeft in wbs-verband haar werkzaamheden voortgezet. In 2005 werd, in samenwerking met de Kamerleden Samsom en Crone, een vijftal discussiebijeenkomsten over het energiebeleid in Nederland en Europa voorbereid. De bijeenkomsten vonden in het najaar en de winter van 2005/2006 plaats en moeten materiaal voor het nieuwe verkiezingsprogramma's van de PvdA opleveren. Paul Kalma nam vanuit de wbs aan de voorbereidingen deel.

### *Overige activiteiten stafleden*

Stafleden van de wbs hielden - net als andere jaren - inleidingen voor partijafdelingen; leverden bijdragen aan congressen, forumdiscussies e.d.; en publiceerden artikelen in dag- en weekbladen en in andere (binnenlandse en buitenlandse) tijdschriften. Zie voor deze publicaties bijlage 1 van dit jaarverslag.

René Cuperus had zitting in de PvdA-commissie die het nieuwe beginselmanifest van de PvdA, dat begin 2005 werd vastgesteld, voorbereidde. Hij nam ook deel aan een werkgroep onder voorzitterschap van Ruud Koole en Adri Duivesteijn, die na de afwijzing van de EU-Grondwet door de PvdA werd ingesteld. Verder voerde hij diverse discussies in PvdA- en ander verband over de toetreding van Turkije tot de Europese Unie, op basis van artikelen die hij daarover in onder meer *NRC Handelsblad* en *Socialisme & Democratie* publiceerde. Met Frans Becker nam hij op

19 en 20 mei deel aan het Politicologenetmaal in Antwerpen, gewijd aan 'The party paradox'. In een werkgroep verdedigden zij een paper getiteld 'De transformatie van de partijdemocratie: anti-partijressentiment en populisme'.

**24** Mare Faber had namens de wbs zitting in de jury van de Banning-prijs, die in het voorjaar van 2006 zou worden uitgereikt. Paul Kalma nam, als adviserend lid, deel aan de vergaderingen van het bestuur van de Partij van de Arbeid. Verder bezocht hij een groot aantal PvdA-afdelingen om zijn eind 2004 verschenen boek, 'Links, rechts en de vooruitgang' toe te lichten. Hij hield ook een inleiding voor de Tweede-Kamerfractie van de PvdA.

Op 29 april nam Kalma, samen met Marijke Halbertsma-Wiardi Beckman, in het voormalig concentratiekamp in Dachau deel aan de herdenking van degenen die in het kamp omkwamen - onder wie de naamgever van ons instituut, Stuuf Wiardi Beckman.

### **3** Vaste werkgroepen en periodieken

## **3** Vaste werkgroepen en periodieken

### **3.1** Werkgroepen

#### **26** *Werkgroep Economie*

(Voorzitter: Leo Aarts; secretaris: Paul Kalma; met medewerking van Frank Heemskerk)

In de werkgroep economie treffen economen werkzaam in de politiek, de ambtelijke dienst, maatschappelijke organisaties en wetenschap elkaar om over economische en sociale kwesties te debatteren. In 2004 werden de volgende thema's behandeld:

- De hervorming van de gezondheidszorg. Inleiders: Cees van Gent, Wybren van de Ven en Frank Heemskerk (1 maart).
- Stabiliteitspact en begrotingspolitiek. Inleiders: Wim Duisenberg, Kees van Paridon en Wim Boonstra (17 mei).
- Vraag en aanbod op de woningmarkt. Inleiders: Peter Boelhouwer, Tjalling Halbertsma en Staf Depla (27 september).

Leden werkgroep Economie (per eind 2005):

L. Aarts, P. de Beer, R. Becker, E. Bekkers, M. van den Berg, W. Boonstra, P. Boot, B. Bos, W. Bos, T. Brosens, F. Buis, F. Crone, J. Dommelen, K. Douma, C. Driessen, A. Gielen, V. Halberstadt, F. Heemskerk, A. Heertje, M. Hillen, A. Huygen, J. in 't Veld, B. Jacobs, A. Jonk, P. Kalma, F. de Kam, E. Kemeling, H. Keuzenkamp, J. Koelewijn, J.P. Kooiman, M. van Leeuwen, J. van Markwijk, J. Monsewije, M. Mulder, K. van Paridon, D. Roos, P. Tang, C. Teulings, R. van der Veen, H. Verbruggen, E. Verdonk, R. Vermeij, D. Wolfson, S. van Wijnbergen

#### *Werkgroep Partijpolitieke processen*

(Voorzitter: Bart Tromp; secretaris: Arie de Jong)

De werkgroep kwam in 2004 zeven keer bijeen. De volgende thema's werden behandeld:

- Links, rechts en de vooruitgang. Inleider: Paul Kalma (9 maart).
- De inrichting van het lokaal bestuur. Inleider: Henk Kool (19 april).
- Alledaags parlementarisme. Inleider: Gerdie Verbeet (6 juni).



- Inzake partijleiding: Wouter Bos en de PvdA. Inleiders: Philip van Praag en Jouke de Vries (20 september).
- De borging van het publiek belang. Inleider: Piet Jonker (10 november).
- Democratische vernieuwingen. Inleiders: Bart Tromp en Omar Ramadan (14 december).

***Leden werkgroep Partijpolitieke processen (per eind 2005):***

M. Barth, F. Becker, P. Bordewijk, W. Breedveld, R. Cuperus, M. Dekker, S. Dijkers, R. Elkerbout, M. van de Garde, D. Geerts, R. 't Hart, W. Hendriks, A. Jansen, A. de Jong, P. Jonker, H. Ketelaar, W. Koning, H. Kool, R. Koole, M. Martens, P. Nieuwenhuijsen, M. Noordegraaf, G.J. van Oven, R. Plasterk, J. Postma, Ph. van Praag, O. Ramadan, C. van Rest, T. Roes, H.J. Schoo, M. Sie Dhian Ho, P. van der Straaten, B. Tromp, G. Verbeet, G. Visscher, W. Voogt, J. de Vries, C. Waal, H. Wansink, P. Welp, H. Wesseling, T. Witteveen, K. Yesilkagit, L. Zandstra.

Begin 2005 overleed Henk Molleman. Met een onderbreking van enkele jaren is Henk bijna vanaf de oprichting lid van de werkgroep geweest. Enkele malen heeft hij een inleiding verzorgd, met name over het minderhedenbeleid, en overigens was hij een betrokken deelnemer die graag het debat zocht. Op de bijeenkomst van de werkgroep van 25 januari 2005 werd hij herdacht.

### **3.2 Socialisme & Democratie**

In 2005 verschenen 10 afleveringen, waaronder twee dubbelnummers. Uitgebreid aandacht werd besteed aan de positie van professionals in de publieke sector en aan het streven naar marktwerking en (maatschappelijk) ondernemerschap in de verzorgingsstaat ('De bevrijding van de professional', 'Gat in de markt? De ondernemende verzorgingsstaat'). Andere thema's die werden behandeld: 'Links en de moraal', 'Na het nee. Europa in analyse', 'Polder-moslims', 'Wissels om in het buitenlands beleid', 'Landbouw op de schop', en 'Bosnië-Herzegovina: tien jaar na Dayton'.

Redactie en redactieraad waren eind 2005 als volgt samengesteld:

Redactieraad: Th. Wöltgens (voorzitter), G. van den Bergh, J. Bussemaker, E. Hooge, W. Witteveen, L. van Zoonen.

Redactie: M. Faber (eindredacteur), P. de Beer, R. Claassen, M. Hajer, F. Imming (medewerker redactie) P. Kalma (secretaris), M. Linthorst, B. Tromp.

Margo Trappenberg nam in 2005 afscheid als redacteur en werd opgevolgd door Rutger Claassen. Frans Leijnse, Broer Akkerboom en Jacobus Delwaide traden terug als lid van de redactieraad. Fleur Imming volgde Mieke Groen op als medewerker van de redactie.

### **3.3 Jaarboek voor het democratisch socialisme/WBS-Jaarboek**

Eind 2005 verscheen het wbs-Jaarboek (opvolger van het Jaarboek voor het democratisch socialisme), gewijd aan cultuurpolitiek. Het bevat beschouwingen over de waarde van kunst en kunstzinnige vorming; over thema's als cultuurspreiding, cultuur in de multiculturele samenleving en kunst en nieuwe media; en over de recente geschiedenis van het cultuurbeleid en de rol van de politiek. Bijdragen leverden onder meer: Cas Smithuijsen, Jacqueline Oskamp, Hans Blokland, Rick van der Ploeg, Jan Riezenkamp, Hans van Beers, Joop Doorman en Marga van Mechelen. De redactie over deze aflevering werd gevoerd door Frans Becker en Wim van Hennekeler.

‘Een debat over de plaats en betekenis van de kunsten in onze samenleving - en daarmee over de doelstellingen voor cultuurpolitiek - is nodig’, schrijft de redactie in haar inleiding. ‘() Niet alleen omdat nieuwe wetenschappelijke inzichten daartoe aanzetten, maar ook omdat de maatschappelijke omstandigheden daartoe aanleiding geven en tenslotte als gevolg van achterstallig onderhoud van de politiek op dit terrein.’ De sociaal-democratie, zo voegt de redactie daaraan toe, kan bij het inhalen van haar eigen achtestand ‘putten uit een rijke cultuurpolitieke traditie. De vragen die zich voordoen, zijn van een zeer onderscheiden abstractieniveau en reikwijdte. Zij hebben betrekking op (de vraag) () welke waarde wij aan kunst hechten. Zij hebben ook betrekking op traditionele doelstellingen van sociaal-democratische cultuurpolitiek, zoals cultuurspreiding en bevordering van participatie, die in de huidige omstandigheden opnieuw doordacht moeten worden.’

Op 14 december werd het jaarboek in Oss gepresenteerd. Oud-minister van Cultuur Hedy d’Ancona nam het eerste exemplaar in ontvangst en gaf commentaar op de artikelen. Vervolgens discussieerden Els van der Plas (directeur van het Prins Claus Fonds), Hendrik Driessen (directeur van museum De Pont in Tilburg) en Hedy d’Ancona onder leiding van Paul Kalma over de toekomst van het cultuurbeleid. Tot slot wijdde de schrijver Cyille Offermans een beschouwing aan de verhouding tussen sociaal-democratie en cultuurpolitiek (‘Over de noodzaak van een nieuw beschavingsoffensief.’). Als gastheer fungeerde het museum Jan Cuenen, dat, zoals in het Jaarboek beschreven door directeur Edwin Jacobs,

zijn programma sterk in het teken van de cultuurspreiding heeft staan. De bijdragen van Offermans en d'Ancona zijn in het januari/februari-nummer 2006 van s&D gepubliceerd.

Met deze aflevering onderging het jaarboek een verandering in naam en in samenstelling van de redactie. Bart Tromp, initiator van het Jaarboek voor het democratisch socialisme in 1979, en Monika Sie Dhian Ho traden terug als redacteuren. De wbs zag in het afscheid van de (mede-)oprichter aanleiding om, na 25 jaar, de naam van het jaarboek te veranderen. Het heet nu, kort en krachtig, wbs jaarboek. De redactie, in 2005 gevoerd door Frans Becker en Wim van Hennekeler en in 2006 aangevuld met een nieuwe redacteur, Menno Hurenkamp, blijft haar werkzaamheden overigens in onafhankelijkheid verrichten.

## **4** Dr. J.M. den Uyl-leerstoel

## **4** Dr. J.M. den Uyl-leerstoel

**32**

Ad Geelhoed werd eind 2004 benoemd tot bijzonder hoogleraar in ‘de ontwikkelingen in het democratisch socialisme in relatie tot wetenschap en samenleving’ aan de Universiteit van Amsterdam. Hij begon zijn werkzaamheden in het academisch jaar 2005-2006. De leerstoel is ingesteld vanwege de Wiardi Beckman Stichting. Geelhoed volgt Ed van Thijn op, die eind 2003 afscheid nam. Daarvoor vervulden Jan Pronk en Ad Oele dit hoogleraarschap.

De leerstoel, die bekend staat als de Dr. J.M. den Uylleerstoel, is ondergebracht bij de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen en de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam. De hoogleraar zal in het bijzonder actief zijn ten behoeve van de afstudeerrichting Europese politiek binnen de Afdeling politicologie van deze universiteit.

Geelhoed startte zijn loopbaan als wetenschappelijk onderzoeker bij het Europa Instituut van de Universiteit Utrecht. Vervolgens was hij achtereenvolgens referendaris aan het Hof van Justitie in Luxemburg, raadsadviseur bij het Ministerie van Justitie, lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, secretaris-generaal bij het Ministerie van Economische Zaken en bij het Ministerie van Algemene Zaken. Daarnaast was hij onder andere als buitengewoon hoogleraar in het Europese economische recht verbonden aan de Erasmus Universiteit en is hij sinds 1998 hoogleraar Recht van de Europese beleidsintegratie aan de Universiteit Utrecht. Sinds 2000 is Geelhoed advocaat-generaal bij het Europees Hof van Justitie in Luxemburg; per 1 oktober 2004 werd hij eerste advocaat-generaal.

Het leerstoel-curatorium van de Den Uyl-leerstoel is als volgt samengesteld: J.Th.J. van den Berg (voorzitter), M. Hajer, P. de Rooij en J. Visser.

## **5** Bijlagen

## Bijlage 1 Publicaties stafmedewerkers Wiardi Beckman Stichting

### Frans Becker

34

- Sjoerd Karsten en Wim Meijnen, *Leergeld. Sociaal-democratische onderwijspolitiek in een tijd van nieuwe verschillen*. Met commentaren van Mariëtte Hamer e.a. Redactie en inleiding door Frans Becker en Angelina Scalzo, Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting
- (met Wim van Hennekeler) (red.) *Cultuurpolitiek. WBS jaarboek 2005*, Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting
- (met Paul Kalma) "'De besten vóór!' Meritocratie en politieke elitevorming', in: Sj. Karsten/P. Slegers (red.), *Onderwijs en ongelijkheid: grenzen aan de maakbaarheid?*, Antwerpen/Apeldoorn, Garant, 2005, p.137-150
- (met René Cuperus) 'Welfare state blues - Thirty years of reform policy in the Netherlands', in: Vivien A. Schmidt et al., *Public Discourse and Welfare State Reform. The Social Democratic Experience*, Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting, p.133-157
- (met Martijn van Dam en René Cuperus) *De Publieke Omroep verdient beter. Een toekomstplan van de PvdA*, Amsterdam, Wiardi Beckman Stichting
- (met Martijn van Dam en René Cuperus) 'Maak van de publieke tv veilige haven', in: *de Volkskrant*, 24 mei 2005
- (met René Cuperus) 'De tv dreigt de samenleving te verdelen', in: *OpPositie*, Amsterdam, Kenniscentrum PvdA, p.57-61
- 'Good governance alleen is niet voldoende. Een bericht uit de praktijk', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr. 7/8, p.40-46
- 'Landbouwdebat (2)', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.11, p.8-9
- (met René Cuperus) 'Pas op voor het Europisme!', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.12, p.4-5

### René Cuperus

- (met Frans Becker), 'Welfare state blues - Thirty years of reform policy in the Netherlands', in: Vivien A. Schmidt et al., *Public Discourse and Welfare State Reform. The Social Democratic Experience*, Amsterdam 2005, pp. 133-157
- 'Carroussel. Rondje Europa', *E-Nieuwsbrief PvdA Gewestgroep Europa*, januari 2005
- 'PvdA's new Manifesto of Principles: the missing link between New Labour and the Continental Social Democracy?', *Progressive Policies*, website Policy Network, maart 2005

- "Zes tips voor lokale politici", in: *Lokaal Bestuur*, jaargang 29, nr. 5, mei 2005, p. 12-14 (gebaseerd op de lezing 'Bezieling & Lokale Politiek' voor de Rosa-leergang, 19 maart 2005 in Amersfoort)
- 'Ik ben uw leider, dus ik volg u. De alarmerende lokroep van het populisme', in: *Ons Erfdeel*, Vlaams-Nederlands cultureel tijdschrift, (48), nummer 3, juni 2005, pp. 349-359
- 'Die anständige Gesellschaft. Erneuerte Sozialdemokratie', in: *Berliner Republik*, Nummer 3, 2005, p. 58-61
- (met Martijn van Dam & Frans Becker), 'Maak van de publieke tv veilige haven', in: *de Volkskrant*, 24/5/2005
- 'Anatomie des neuen Euroskeptizismus', in: *Zukunft. Die österreichische Diskussionszeitschrift für Politik, Gesellschaft und Kultur*, 10/2005, p. 8-13
- 'European Social Unease: a Threat to the EU?', Policy Paper for the Project 'The European Social Model', Policy Network in tandem with the UK EU-Presidency, London, October 2005
- 'De ongelijkwaardige relatie tussen Nederland en Groot-Brittannië', In: Week van de Geschiedenis Krant, Thema Buren. *De Volkskrant, Historisch Nieuwsblad*, Anno, 29 oktober 2005, p.11
- (met Frans Becker & Martijn van Dam), *De Publieke Omroep verdient beter. Een toekomstplan van de PvdA*, Amsterdam 2005
- (met Frans Becker), 'De tv dreigt de samenleving te verdelen', in: *OpPositie*, Kenniscentrum PvdA, Amsterdam 2005, pp. 57-61
- 'Il modello sociale europeo. Gli europei e le élite', in: *Italianieuropei, bimestrale del riformismo italiano*, 5/2005, p. 107-120
- 'Onder de kaasstolp van Boekarest', in: *Socialisme & Democratie* (2005), nr. 4, p. 5-7
- 'Culture shock in het land van grijstinten', in: *AMS Nieuwsbrief*, nummer 4, 9 mei 2005
- 'Roots of European Populism: The Case of Pim Fortuyn's Populist Revolt in the Netherlands', in: Xavier Casals (ed.), *Political Survival on the Extreme Right. European Movements between the inherited past and the need to adapt to the future*, Institut de Ciències Polítiques I Socials (ICPS), Universitat Autònoma de Barcelona, p. 147 - 168, Barcelona, 2005
- 'Wie die Kollision von Zivilgesellschaft und Gerechtigkeit eine rechts-populistische Revolte in Europa produziert', in: Thomas Meyer & Udo Vorholt (Hrsg.), *Zivilgesellschaft und Gerechtigkeit, Dortmunder politisch-philosophische diskurse*, Band 2, Projektverlag Bochum/Freiburg, 2005, p. 90-102
- 'Tilbage til fremtiden', in: *Weekend Avisen*, (weekendkrant uit Denemarken) 25 februari - 3 maart 2005. p. 1



- 'Why the Dutch Voted No. An anatomy of the new Euroscepticism in Old Europe', in: *Progressive Politics (Policy Network)*, Vol. 4.2., Summer 2005, p. 92-101
- 'La lacuna populista della socialdemocrazia europea: l'esperienza olandese', in: *Ripensare la Terza Via* (a cura di Matt Brown e Patrick Diamond), Marsilio/i Grilli, Venezia, 2005 (vertaling van 'Rethinking Social Democracy' van het Britse Policy Network), p.49-65
- 'Per què els holandesos van votar no. Anatomia de l'euroescepticisme a la "Vella Europa"', in: *Observatori de la Socialdemocràcia Europea*, SD 01, Fundació Rafael Campalans, Barcelona, Juliol 2005, número 1
- 'EU har naet sine graenser', in: *Ugebrevet A4*, Kopenhagen, augustus 2005, p. 12-14
- 'Les raisons du "non" néerlandais. Anatomie du nouvel euroscepticisme de la vieille Europe', in: *29 mai 2005, Comprendre pour dépasser le 'non', la Revue Socialiste*, nr. 20, Juillet 2005, p. 40-49. (Deze bijdrage is ook in Japanse vertaling verschenen.)
- 'Allemaal de schuld van de sociaal-democraten!. Zin en onzin over rechts populisme in Europa', in: *Trouw*, zaterdag 17 december 2005, Boeken, p. 15
- 'Nieuwe Eurosepsis in Oud Europa. Observaties vanuit een blinde trein', in: *Socialisme & Democratie* 62 (2005), nummer 6, pp. 29-35
- (met Frans Becker) 'Pas op voor het Europisme!', in: *Socialisme & Democratie*, 62 (2005) 12, pp. 4-5

### **Mare Faber**

- (met Edith Hooge) 'Maatschappelijk ondernemen. Een verkenning van het debat', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.7/8, p.20-25
- 'De belofte van het maatschappelijk ondernemen. Zeven interviews met deskundigen uit politiek en praktijk', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.11, p.18-41
- 'Gradaties in lijden en schuld', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.7/8 (2005), p.91-94
- 'De mid-life crisis van D66', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.4 (2005), p.3

### **Paul Kalma**

- (met Frans Becker) "'De besten vóór!' Meritocratie en politieke elitevorming', in: Sj. Karsten/P. Sleegers (red.), *Onderwijs en ongelijkheid: grenzen aan de maakbaarheid?*, Antwerpen/Apeldoorn, Garant, 2005, p.137-150
- (met Paul de Beer en Jet Bussemaker) 'Inleiding', in: P. de Beer/J. Bussemaker/ P. Kalma (red.), *Keuzen in de sociale zekerheid*, Amsterdam, De Burcht/Wiard Beckman Stichting, p.7-25

- J. Bussemaker/P. Kalma/M. van Leeuwen (red.), *Zonder visie geen toekomst. Zeven bijdragen over de verzorgingsstaat*, Amsterdam, Tweede-Kamerfractie PvdA/Wiardi Beckman Stichting
- 'Zelfgenoegzaamheid is bedreiging voor PvdA', in: *de Volkskrant*, 27 januari 2005
- 'Het CDA verloochent zijn eigen traditie', in: *de Volkskrant*, 18 oktober 2005
- 'Bescheidenheid, pluralisme, solidariteit', in: *Samenleving en politiek, Bijlage: ideologisch congres SP.A*, jaargang 12, december 2005, p.11-17
- 'Een rechts manifest', in: *Liberaal réveil*, 46e jaargang nr.2, april 2005, p.48-50
- 'Drie lastige vragen over linkse samenwerking', in: *Spanning*, jaargang 7 nr.12, december 2005, p.7-8
- 'Het socialisme als springprocessie', in: *Roodkoper*, 10e jaargang nr.4, oktober 2005, p.34-35
- 'Het liberalisme voorbij', in: *De Helling*, 2005 nr.3, p.30-31
- 'Individuele verantwoordelijkheid en solidariteit', in: *Geron*, 7e jaargang nr.3, september 2005, p.14-16
- 'Niet bij fatsoen alleen. Waarom links een moraal nodig heeft', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.4, p.51-58
- 'Het armoedige jargon van de markt', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.7/8 p.46-59
- 'Een verveelde samenleving?', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.1/2, p.6-7
- 'Het armbandje van Tony Blair', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.5, p.6-7
- 'Helpt Lafontaine de SPD?', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.6, p.6-7
- 'De Westerse wortels van de jihad', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.12, p.56-58

### **Markha Valenta**

'Schuilkerken?', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 62 (2005) nr.10, p.6

## Publicaties Wiardi Beckman Stichting (per juni 2006)

De rapporten zijn te bestellen:

- via de PvdA-winkel op de website [www.pvda.nl](http://www.pvda.nl) onder het kopje 'Service'. Alle bestellingen worden samen met de bijbehorende factuur toegezonden;
- door overmaking van het desbetreffende bedrag op postgiro 347.97.00 ten name van PvdA-Brochures, Amsterdam met vermelding van het gewenste bestelnummer.

38

Voor vragen over uw bestelling kunt u contact opnemen met de PvdA-ledenadministratie (tel. 020-55 12 290) of per e-mail: [ledenadministratie@pvda.nl](mailto:ledenadministratie@pvda.nl).

### Verschenen in 2005

<i>Bestelnr.</i>	<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
741	Cultuurpolitiek. Jaarboek 2005	€ 20,00
757	Zonder visie geen toekomst. Zeven bijdragen over de verzorgingsstaat	€ 10,00
758	Kerndepartementen. Een nieuwe overheid - ook aan de top	€ 12,50
779	Kaaskoppen en zoete wijn. Nog meer Amerikaanse toestanden	€ 6,00
788	Nieuwe vormen van solidariteit	€ 10,00
789	Public Discourse and Welfare State Reform	€ 20,00
790	Leergeld. Sociaal-democratische onderwijspolitiek in een tijd van nieuwe verschillen	€ 14,00

### Verschenen in 2004

<i>Bestelnr.</i>	<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
740	Rotterdam. Het vijfentwintigste jaarboek voor het democratisch socialisme	€ 20,00
756	Amerikaanse toestanden	€ 6,00
786	De toekomst van het Koninkrijk	€ 17,90
787	Links, rechts en de vooruitgang	€ 20,00
Internet-publicatie	Energieopties voor de 21ste eeuw (zie website: <a href="http://www.wbs.nl">www.wbs.nl</a> )	

## Overige publicaties

<i>Bestelnr.</i>	<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
701	Economisch beleid in een ondernemende samenleving	€ 17,02
739	Politieke partijen op drift. Het vierentwintigste jaarboek voor het democratisch socialisme	€ 17,95
755	Nederland - Suriname: de herkansing	€ 15,00
774	Multiple Third Ways	€ 17,70
777	Social democracy in Central and Eastern Europe	€ 17,50
778	The challenge of diversity. European social democracy facing migration, integration and multiculturalism	€ 15,00
780	De uitdaging van het populisme	€ 17,50
785	Het Suriname-syndroom	€ 16,50

39

## Socialisme & Democratie

Maandblad van de Wiardi Beckman Stichting voor het debat over theorie en praktijk van het democratisch socialisme. De abonnementsprijs bedraagt € 76,00 per jaar.

Instellingen binnenland: € 139,00. Particulieren en instellingen buitenland: € 145,00. Een studenten/aio/oio- of JS-abonnement kost € 37,50. Losse nummers € 8,90. Een abonnement kan elk gewenst moment ingaan.

Te bestellen bij: Boom Distributiecentrum, tel. 0522 - 237 555 of mail: [bdc@bdc.boom.nl](mailto:bdc@bdc.boom.nl).